



СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р арх. ЯСЕН ИВАНОВ КЪОСЕВ,
кат. „Градоустройство“, Архитектурен факултет
Университет по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ), София

Относно: **Дисертационен труд на БОРЯНА БОРИСОВА ВЪЛЧАНОВА**
„ВЛИЯНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ МОДЕРНИЗЪМ
ВЪРХУ БЪЛГАРСКАТА АРХИТЕКТУРА
В ПЕРИОДА МЕЖДУ ДВЕТЕ СВЕТОВНИ ВОЙНИ“
за присъждане на ОНС „Доктор“
по научната специалност 05.08.04 „Изкуствознание“
научен р-л: проф. Красимира Коева

Настоящото становище е изготвено въз основа на протокол № / г. от
заседание на научното жури, назначено със заповед № / г. на Ректора на НХА.

Дисертационният труд на Боряна Вълчанова е представен с основен текст, съдържащ над 200 стр. и приложение с графични илюстрации, съдържащо над 130 стр. Библиографията включва 122 български, 63 чуждоезикови заглавия и интернет ресурси. Текстът на труда е структуриран в класическа композиционна схема, включваща увод, три основни глави, озаглавени съответно: глава първа „Предвестници на модернизма в Европа“, глава втора „Ортодоксалният модернизъм“ и глава трета „Модерното движение в българската архитектура в междувоенния период“, както и заключение. Целта е лаконично и точно формулирана: “да се установи влиянието на европейския модернизъм върху българската архитектура“. Избраният метод на работа комбинира историографски, сравнителен, системно-структурен, иконологичен и биографичен подход. Многоаспектният метод е подходящ с оглед на интердисциплинарната позиция на архитектурното творчество и неговото изследване. Авторката разполага модерното движение в правдиво представен контекст от художествени явления, заедно с тяхната историческа обвързаност. Изследвани са „предтечите“ на модерното движение. С оглед на поставената цел, вниманието още от този етап се насочва към българското отражение на европейските процеси. Системно са представени принципите на т.нар. „ортодоксален модернизъм“, с което е установен

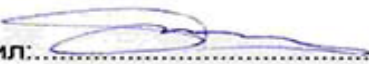
своеобразен критериален апарат за сравнение, с помощта на който по-ясно могат да се разкрият оригиналните черти в българското развитие от същността за дисертацията период. Авторката не разглежда българската модерна архитектура като проста рецепция на нещо външно, а успява да очертае (не декларативно, а мотивирано) облика на едно пълноценно архитектурно и културно развитие в междувоенната епоха у нас. Художествените явления правилно са обвързани с еволюиращите обществените условия. Показани са основни етапи от изграждането на професионалната архитектурна общност в България, сред които важна роля има обучението на първото поколение български архитекти в европейски архитектурни школи, по време и място въввлечени в раждането на модерното движение. Очертани са времевата динамика и посоките на културно взаимодействие, довели до възприемането на модернизма у нас. Не са пропуснати индивидуалните характеристики и достижения в творчеството на българските автори, съумели в относително кратък период от време да осъществят в българската архитектура от 1920-те и 1930-те своето собствено ярко, вкоренено в традицията, индивидуално обогатено архитектурно творчество, притежаващо едновременно ясна обща национална идентичност и модерна европейска принадлежност. Правилно са подбрани ключови имена от архитектурния живот на страната ни в междувоенните десетилетия. Проследяването на творческия им път извежда на преден план богатството и автентичния характер на българската модерна архитектура, намерили изява в практически проекти и реализации, научни публикации, формиране на професионални и академични институции. Използвана е типологична класификация на отделните функционални видове сгради, като по този начин е вътрешно организиран корпусът от анализирани исторически примери. Въвеждането на биографични елементи е позволило да се включат изключително интересни допълнителни подтеми каквато е например: „жените архитекти в периода между двете войни“. В заключителната част са направени обосновани обобщения, характеризиращи постиженията на периода, прякото възприемане на основни принципи на европейския модернизъм, самостоятелните достижения на българската архитектура в пряка свързаност и с проблемите на градоустройството, опазването на културното наследство и пр. В резултат на всичко това е направена мотивирана оценка за достиженията на изследвания период.

Смятам, че целта на труда е осъществена пълноценно, при изпълнение на поставените задачи и в съзвучие с избраните методически подходи. Приемам определените от авторката приноси (в шест пункта), представени в „Справка за

научните приноси на дисертационния труд“. Сред тях заслужават според мен специално внимание онези приносни постижения, които пряко допринасят за изследването и оценяването на специфично български явления от междувоенния период. Не на последно място, трябва да се оцени високо осъщественият подбор на примери, с посещения на място, акумулиране, обработване и системно, целенасочено използване на архивни и снимкови материали, както и проведеният обстоен анализ на композиционната структура на ключови примери.

Въз основа на това, с увереност предлагам да се присъди ОНС „Доктор“ на Боряна Борисова Вълчанова.

Януари 2016 г.

Съставил: 
доц. д-р арх. Ясен Кьосев